

BAKURUBASANNI

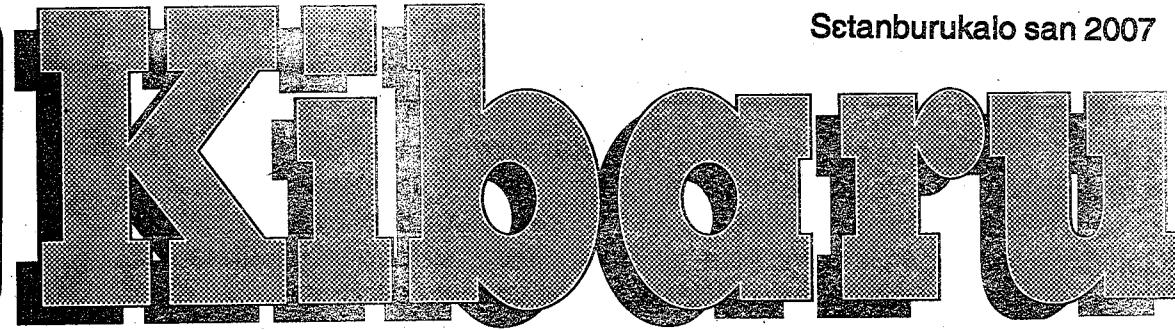
(nimogo / 2 songo)

Mali kono = Dōrome 300

Atriki kono = Dōrome 600

Jamana wére = Dōrome 1000

Sétanburukalo san 2007

Kunnafoniseben bota kalo o kalo. BP: 24 Téléphone : 221-21-04. Bosola Bamako-Mali. San 35nan boko 428nan A songo : dōrome 15

Mali ka san 2008 baarakénafolo poroze

Minisiriw y'u ka laadalatonsigi ke Kuluba setanburukalo tile 19 san 2007; a nemogoya tun be jamanakuntigi Amadu Tumani Ture bolo.

Laje in senfe minisiriw ye Mali ka san 2008 baarakénafolo poroze dilan. O poroze in na, san 2008 baarakénafolo bolodara ka jamana ka soro bila sefawari miliyari 962 ani miliyon 428 na; kasoré 2007 ta tun ye miliyari 885 ani miliyon 320 ye. Kémesarada la yelen kera o ni san ce ni 8 ni murumuru 71 ye.

San baaraw musaka kiimena ka bila sefawari miliyari 1.085 ani miliyon 774 na; kasoré san 2007 baaraw musaka tun ye miliyari 994 ani miliyon 311 ye. Kémesarada la yelen kera o ni san ce ni 9 ni murumuru 20 ye.

Musaka in fanba be taa kalanko ni kenyako dafé. Miliyari 172 ani miliyon 980 tun nesinna kalanko ma san 2007; 2008 ta kera miliyari 185 ani miliyon 917 ye. Kémesarada la 7 ni murumuru 5 be san 2007 ta kan.

Miliyari 69 ani miliyon 563 tun nesinna kenyako ma san 2007; san 2008 ta kera miliyari 77 ani miliyon 948 ye. Kémesarada la 12 ni murumuru 05 be san 2007 ta kan. Kolosili la san 2008 baarakénafolo be dëse ni miliyari 123 ani miliyon 346 ye. A jirala k'o bëna se ka dafa ni jamana wére ka bolomadémew ye baarakénafoloko la, ani jamana yére ka baaraw tonow.

Dokala Yusufu Jara

Jonkunda Tarawele kera Mali depitebulon nemogoba ye

ADEMA nemogoa Jonkunda Tarawele sugandira ka ke Mali depitebulon

nemogoba ye nténendón setanburukalo tile 3 san 2007. Kala tara a ni Muntaga Tali ce. Jonkunda ye mogo 111 soro depite 147 na, Muntaga Tali ye mogo 31 soro. Depite 5 ka kalata jaabi lankolonyara. Kasimu Tapo fana tun y'a kanbo bulonba nemogoya nöfe. Nk'ale y'a senbo a la sanni kalata be damine, i n'a fo a y'a senbo a la cogo min na san 2002 depitebulon nemogosigi senfe.

Jonkunda Tarawele bangera san 1942 feburuyekalo tile 23 Kati. A y'a ka kalan kunfôlô damine yen san 1949, ka taa a to ke Nara, Kayi ani Faransi dugu min be wele Ferejusi san 1954. Jonkunda Tarawele ye Lise Asikiya ke san 1955 - 1951 furancew la Bamako, ka laban ka sannayelenkalanw ke, ka dogitora soro jatekalan (Matematiki) na Faransi. A

RESIDENT

Jonkunda Tarawele Mali depitebulon nemogoba

koseginnen Mali la, a tara goferenamanbaara la. Kalansoba min be wele ENI, Jonkunda Tarawele y'o nemogoya ke fanga filanan kónona na. A y'a sendon sendikabaaraw la kosebe.

San 1980 waati la, jekulu minnu nesinnen tun be bëejefangako sigili ma sen kan Mali kono, Jonkunda Tarawele tugura olu k'o fo ka se san 1991 ma n'u y'o kunkorota soro. A

A to be ne 2an na

KONKO

Depitebulon nemogosigui sgora

Wati ka yéremahoronya ye san 47 soro

ne 2

Atriki ka kelenyatomba

ne 3

Kalankone n° 57nan. Kunasen cogoma

ne 4

Dukone n° 40nan. Kolosili joror daw ka nesin depitebulon ma

ne 8

Atriki jamana y'u naniyawo ke emye batukukan sabatilla ne 9

ne 9

Neriveye din tolacanna demisemoy la kiputu

ne 10

Sogessogoninie dagalém man n'mogé ma

ne 12

Burundi jamana na kónonw waati nafolobanne dan ye

ne 12

ne fōlo tō

kera ADEMA kōnō kelece farin ye fo ka se o ka fangata ma san 1992. Goferenaman fōlo min sigira Alifa Umaru Konaré ka fanga kun fōlo la san 1992 zuwenkalo tile 9, Jōnkunda Tarawele kera Mali forobabaara ani baarakow minisiri ye. San 1993 awirilikalo tile 16, a bōra forobabaara minisiriya la ka ke jamana lakanani minisiri ye. San 1994 ɔkutoburukalo tile 25, a bōra o fana na ka ke Mali ni jamana werew ce konenabō, kōkan malidenw (tungarankew) ani Afiriki ka faranogonkan minisiri ye fo ka se san 1997 utikalo tile 24 ma.

San 1997, Jōnkunda Tarawele sugandilen Narakaw fe kā ke depite ye, a ye minisiriya walān sēme kā nesin a ka depiteya

baaraw ma. San 1997 ni 2002 furancéw la, Jōnkunda Tarawele kera ADEMA depitejekulu nemogō ye. San 2002 depitesigikalata la, a tun y'a kanbō depiteya nōfē Nara serekili la kokura, nka a ma wasa sōro o la. San 2000 la, Ibarahima Bubakari Keyita kelen ka walān sēme ka bo ADEMA nemogoya la, Jōnkunda Tarawele bilala o no na, fo ka se a keli ma bulonba nemogoba ye. San 2004 komini nemogosigikalataw ani zuluyekalo temenen in depitesigikalataw diyara ADEMA na kosebē. Jōnkunda Tarawele min sugandira ka ke depitebulon nemogoba kura ye, a furulen don den 7 b'a bo

Alayi Lamu

Dokala Yusufu Jara

Depitebulon nemogōjekulu

nemogoba :	Jōnkunda Tarawele (ADEMA)
dankan fōlo :	Yunusi Ture (URD)
dankan filanan :	Asaredi Agi Inbarikawani (ADEMA)
dankan sabanan :	Usumani Ba (Endepandan)
dankan naaninan :	Baba Umaru Bore (URD)
dankan duurunan :	Kasimu Tapo (RND)
dankan wōorōnan :	Abudaramani Sila (RPM)
dankan wolonwulanan :	Mamadu Habibu Jalo (MPR)
dankan seeginnan :	Madamu Sisoko Fanta Mancinin Jara CNID
warimarala fōlo :	Mahamadu Sise (ADEMA)
warimarala filanan :	Musa Sise (URD)
sekereteri fōlo :	Hamidu Konate (URD)
sekereteri filanan :	Madamu Jakite Jeneba Magiraga (ADEMA)
sekereteri sabanan :	Huseyini Gindo (Endepandan)
sekereteri naaninan :	Barahima Janesi (URD)
sekereteri duurunan :	Madamu Ayisata Alasan Cise (Endepandan)
sekereteri wōorōnan :	Madamu Diko Fatumata Diko (PSP)
sekereteri wolonwulanan :	Kisiman Mangane (MPR)
sekereteri seeginnan :	Umaru Tapili (ADEMA)

Mali ni Kōdiwari ce kuranko

Minisiriw ka laadalatonsigi senfe, u ye poroze dō waleyali naniya siri. A nesinnen be kurandiminew ninini n'u sigili ma walasa kuranko ka sabati Kōdiwari ni Mali ce.

A be san caman bō geleya be Mali kuranko la. San o san kēmesarada la 10 fo 13 be fara kurankomago kan Mali kōnō walasa nōgoya ka don o la, barasi dōw ka kan ka jō ani ka Mali ni Afiriki tilebinyanfanjamaw dulon nōgōn na kuranko la. CEDEAO yere ka laniniw dō y'o ye. O de koson poroze naniya sirilen in nesinnen Kōdiwari ni Mali ni nōgōn ce kuranko baaraw kun fōlo

ma. A musaka kuuru be ben sefawari miliyari 61 ma. Baaraw tilalen don kulu saba ye. Kulu fōlo min waleyali naniya sirila, o nesinnen be kurandiminew ninini n'u sigili ma ka bo Zeguwa ka se Sikaso; Sikaso kurambayeləmaso minenew ninini n'u sigili, ka fara baara tōw keli kan.

Poroze in waleyali donna Endujamana cakeda dō bolo sefawari miliyari 14 ani miliyari 886, kalo 24 kōnō Endujamana bēna musaka in juru don Mali goferenaman na.

Depitejekulu seegin sigira bulonba kōnō

D epitejekulu seegin sigira sen kan Mali depitebulon kōnō ka kēne ni bulonba lataamasariya ye. O sariya in b'a jira ko depitejekulu kelen mogohake dogoyalen kana jigin duuru jukoro. ADEMA ye fanga fōlo ye Mali depitebulon kōnō. A ka jekulu ye mogo 46 ye. URD dalen b'ale kan. O ka jekulu ye mogo 29 ye. Endipandanwe jekulu sabanan ye ni mogo 24 ye. Depite minnu y'u fanga ke kelen ye ka Amadu Tumani Ture dēme o ka fanga sōro kokura, olu ka jekulu ye naaninan ye ni mogo 13 ye. O depiite ninnu ka tōnw ye BARICA, BDIA, MIRIA, PCR, PSP, RND, UDD ani US-RDA. RPM ye kēkulu duurunan ye ni mogo 11 ye. PARENA - SADI jekulu ye wōorōnan ye ni depite 9 ye. MPR ka jekulu ye wolonwulanan ye ni depite 8 ye. CNID ye jekulu seeginan ye ni depite 7 ye.

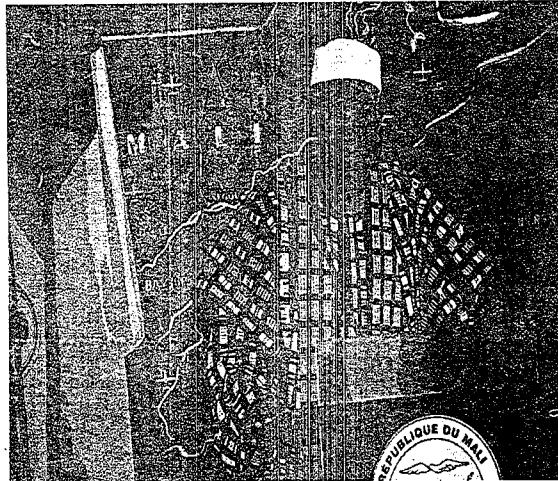
Depitejekuluw sigili la, ko filakera minnubē mogdabali ban. Huseyini Gindo min kera Sikaso depite ye URD tōgo la, nka ni RPM tōgoladepite kōrō don, o farala Endepandanw kan u ka jekulu la. Habibu Sofara min ye depiteya sōro Jene URD tōgo la, nka ni ADEMA tōgoladepite kōrō don, o fana farala Endepandanw kan.

Alayi Lamu
Dokala Yusufu Jara

Mali ka yəremahərənya ye san bi naani ni wolonwula soro

Akera laada ye, san o san setanburukalo tile 22 su, Malijamanakuntigibekuma ta arajo ni jamabaranin na, ka foli ni barikada ke ani walenumandon ka nesin yəremahərənya kəlekəcəw ma, minnu ni tora a la ani minnu be balo la, ka da u ka fasodennumanya kan. O hukumu kono, baara minnu kera jamana kono ani minnu bəna ke; geleya minnu be jamana kono ani dijə kono, Mali kuntilenna ka nesin dijə taabolow ma, a be do fo olu bəe kan jamanadenw ye. Nənajeba min be to ka-ke san tow setanburukalo tile 22 la, o ma ke ninan ka da kərənfekelə cogoya kan. Fen min ye wote temenew ye, a da sera o ma, kərənfekelə in yere be dakun min na, a ye do fo o kan, feere minnu tigera ka ninan geleyaw kubben, jamana yiriwalifeerew, fo ka taa se an sigiñogonjamanaw kunkankow ma ani dijə taw, do fo ranin bəe kan. Tijə don bi-bi in na, kərənfekelə kelen be ka bəe jore jamana kono. Mogo dəw fagara, dəw joginna, fan fila bəe la, dəw yere minena, jamana kelendenw ni nəgən cə, fosi t'o kofe ni nimisa te. Jamanakuntigi y'a jira ko sigikafow be senna walasa mogo minnu minen be mogo murutilenw fe, olu ka se ka bila, segin ka ke Alizeri benkansəben ma, min labenna san 2006 zuluyekalo tile 4, kərənfekelə dabilaliko la. Halibi yamaruya be Alizeri bolo, a k'a seko damajira ke walasa ka ji suma bəntasuma in kan. Jamanakuntigi da sera feere wərew ma, o ye ka wele bila sahelijamanaw nəmogow ma, u k'u fanga fara nəgon kan ka fu siri muritiliba in dan na, ani terorisiya, ka dantemewalew kele sahelikungo kono. A ko Mali be jen ni fen bəe ye, walasa bən ka sabati fo n'a kera jamana tilali ye, o kəni kuma t'a la.

Peresidansigiwote ni depitesigiwotew keli jamana fan tan

Peresioan ATT

ni naani kono, lafiya ni bən na, a ye jamanadenw fo o la, ka dugawu ke depitew ye ka da o kan. Hali a təna məen, sariya fila bəna dajira gəfərenaman fe depitew la, k'a nini u fe, ka mogo nangi k'a ni fagali ka kan, k'a faga, oka dabila Mali kənəpepwu. Sariya kura dəfana ka ta ka nesin du ni denbaya ma walasa an ka laada kərəw ka bərebən ni bi ko kuraw ye kasoro dan ma kari sigi taabolow la. Fen min ye jamana tijənikelaw nəmineni ye, o baaraw be senna. Jamanakuntigi ye səben 722 soro minnu be tijəni now jira forobafew

na. Olu la, səben 128 donna sariyatigibolo, u ka sariyabere ta, ka jamana ni jamadenw ka hakew segin u ma, ka forobafen lakana.

Geleya kofəlenw baloko la, jiko la, sukaroko ni nənoko la, tuluko, tajiko fo ka se kuranko ni kalanko ani kəneyako ma, ninnu si furaw yoro man jan an na; u furaw soro man gelən fana; u furaw b'an yere de bolo, n'o ye baara ni tilennenya ye. Misali la, məgəw bəbaliya ka wote, o fura be jonnibolo ni jamanadenw yere te? O be cogo minna, an ka kəw, baw, ani falaw labenni k'u ke forokənebaw ye, an ka kalanko geleyaw nənaboli ani kəneyako geleyaw, n'an yere ma wuli k'olu nənabo, məgo si te sən, jamana wəre site sən kana olu nənabo an ye k'an yere to dakisunəgo la, sonyali ani forobafen burujali.

Jamanakuntigi ka kuma kolomayoro kera ninnudeye ninan. Ay'a ka kuma laban ni foli ye ka nesin Mali tungarankew ma ani an demebaga bəe, ka dugawu ke bən ni lafiya la jamana kono, ka dagawukejamadenw ye həre ni baden na baara numan ani sabali.

Mahamadu Konta

Mali goferenaman ye demebaa kura soro

Lamerikenjamana cakeda min be wele angilekan na Mileniyomu Salansi Koriporeson (MCC), o bolofara sigira Mali kono min be wele Mileniyomu Salansi Ekonti (MCA).

A ka baara yamaruya səben tegənobilala Bamako setanburukalo tile 17 san 2007. Emuseya bəna san 5 baara ke Mali kono. A ka baara folow be nesin Bamako pankurunjiginkene lakurayali, iziniw sigiyoro labenni ani Nənon mara la, Alatona malosəneyoro taari 16.000 labenni. O poroze ninnu musaka be bən sefawari miliyari 244 ani miliyon 800 ma.

Emuseya Mali haminako ye jamana nafasorosiraw yiriwali ye, ka faantanya kele. Nənogonyasira be teme Lamerikenjamana Emusesi ni jamanaw cə, minnu be bəejefangako taabolow labato. O nənogonya kono, jamana yere b'u magoneporozew laben ka bən ni Emuseya haminako ye.

San o san Emusesi bolofara be jamana minnu na a b'olu kiime k'a dən, n'u te ka bənkan soro. Jamana min mana bəejefangako taabolow bila, o ka bolofara be datugu. Fen min ye Alatona malosəneyoro taari 16.000 labenniko ye, Emuseya Mali kolosilijekulu nəmogó Mahamani Baja Ture y'a jira, ko du 800 minnu b'o yoro la, du kura bəe jo ka di olu ma kasoro k'u wuli ani ka siraba kilometere 83 laben ka bə Nənon ka se Gomakura.

Emuseya Mali səmenen don Mali jamanakuntigiso la. Dokala Yusufu Jara

Afiriki ka kelenyatōba (a tō)

An y'a fō ka teme, Kasanbilanka kulu ani Mōrōwiya kulu tun ka fērew te kelen ye, Afiriki ka kelenyatōba sigicogo, a labēncogo, a ka baarakecogo an'a lajniniw kan, nka u bēe kōnō tun cēsirilen bē walasa a ka sigi.

San 1962 zanwiyekalo laje min tun ka kan ka ke Legosi Nizeriya faaba la, o bolokara ka da a kan Kasanbilanka kulu ni Afiriki kejekayanfanjamanaw y'u sen bo a la, bawo Alizeri tun ma wele kēne kan, o ma bēn olu ma.

San 1963 mēkalo tile 22 ka se a tile 26 ma, jamanakuntigi ani gofrenamanan nēmōgo 31 ye nōgōn sōrō Adisabeba Ecopi faaba la, ka Afiriki ka kelenyatōba sigi sen kan n'o ye (OUA) ye.

O waatiw la, Masaké Hayile Selasiye tun bē fanga la Ecopi. Ale ye Muluku Solomani bōnsōn ye. A ye Itali kēle ka se olu la. Jamana fōlō min y'a ka yēremahorōnya sōrō Afiriki kōnō, o kera Ecopi ye, o kera san 1941 waatiw la. O kōfē, a donna dīne jamana yēremahorōnyalenw ka tōnba la n'o ye (ONU) ye san 1945. Hayile Selasiye ka wulikajō barika bonyara kosebē Afiriki ka kelenyatōba sigili la. Bonya ni karama min b'a kan, ka da a jōyōrō kan, a ka cēsiri, a n'a bōkolo koson, o y'a to ni baaraw sabatira.

Mōgōw tun sirannen bē Kasabilanka kulu ni Mōrōwiya kulu ka baarita min nē, o ma bo bilen ka da Ecopi masaké ka cēsiri kan an'a ka hakilimaya.

Hakililajigin na, Kasanbilanka kulu tun ḥaniya ye Afiriki ka ke jamanaba kelen ye, gofrenamanan kelen, laramē kelen, wari suguya kelen. O taabolow nēmōgoya tun bē Kuwame Nkuruma bolo. Mōrōwiya kulu ḥaniya tun ye tōnw ni jēkuluw ka sigi fōlō. N'o ḥena, olu bē fara nōgōn kan ka ke tōnba kelen ye Afiriki bēe bē nōgōn sōrō min kōnō.

Hayile Selasiye donna nin kulu fila ni nōgōn ce ka tīne ni jo di u bēe lajēlen ma, baara ka sōrō ka sabati.

A ye kuma ta k'a jira ko tīne don Afiriki ka netaa, an'a ka sinijesigi, olu te sabati fo a ka ke jamanaba kelen ye politikiko nasiraw la. Nka, a ko o fōli ka nōgō n'a keli ye; bawo gēleya caman bē yen, olu te don kelen kow ye. O hukumu kōnō, a y'a jira, ko baaraw ka damine ni tōnw ni jēkuluw ye fōlō, sanni forobatōnbaya kōnēw ka sira sōrō. Ecopi masaké ka kumaw ye jamanakuntigi caman kun minē. O de kama, Kuwame Nkuruma kelen ka kuma ta, k'a jira ko Kasanbilanka kulu ka lajniniw ye wulibali ye, a tōnjōgōnw, i n'a fō Modibo Keyita, Naséri, Seku Ture, Ahamedī Bēni Bela, olu ma mankan wuli bilen. U y'a faamuya ko tīne b'u bolo; nka ko tumasebali te karaba. Jamanakuntigiw jera ka Afiriki ka kelenyatōba sigi : a sariyaw, a lajniniw, a sabatilisiraw, an'a baarakejēkuluw.

Lajiniw :

- ka Afiriki ni Madagaskari jamanaw ka kelenya ni nōgōndēme sinsin;
- ka jamanaw ka yēremahorōnya lakana, an'u ka dugukolo;
- ka walifasomaralaw kēle ka bo Afiriki kōnō pewu ;
- ka jamanaw ni nōgōn ce bolodijōgōnma sinsin jamana yēremahorōnyalenw ka tōnba sariyaw kan ani hadamaden ka hakēw bēnkansēben.

Afiriki tōnba in sigi fo ka taa se a cili ma, ka tōn wēre sigi a nō na san 2001, a ma se k'a ka lajniniw si waleya ni kelen te, k'a sababu ke bēnbaliyaw ye jamanaw ni nōgōn ce, bēnbaliyaw jamana kelen denw ce, faantanya, ani nansaraw ka fērē juguw, janfaw ni binkanniw. Baara kelen min nēna Afiriki ka kelenyatōba bolo, o kera politikikēle ye ka yēremahorōnya jini Pōrtigēw ni Esipānōliw ka jamana maralenw ye Afiriki kōnō ani ka

Afirikidisi bō nansara marabaga juguw ka mara kōnō, ka Nelisoni Mandela dēmē a ka bō kasō la, ka tila ka ke peresidan ye, ka bēn sabati Afirikidisi denw ni nōgōn ce.

OUA dēsēlen pepewu, Afiriki jamanaw bēnna a kan ka tōnba kura dilan k'o sigi a no na. Jamanakuntigi min ye wulikajō caman ke walasa o ka sira sōrō, o kera Kadafi ye, Libi jamanakuntigi. Ale wulila k'a jo Kuwame Nkuruma no na, k'a jini Afiriki ka ke jamanaba kelen ye, nka o baaraba in ma nē fōlō. Baara in nafolo b'a kun, a dusu b'a kōnō, nka mōgō kelen te se ko la. O de kama, san 2001 zuluyekalo tile 9 ka se a tile 11 ma, Afiriki jamanakuntigiw ye tōnba kura sigi OUA no na Lusaka, Zanbi faaba la, k'o tōgō da Afiriki ka bēn tōnba. Amara Esi, o ye Kōdiwarika ye, o fōlō de kera Afiriki ka bēn tōnba Sekeretēri Zenerali ye. Alifa Umaru Konaré sigira ale no na.

OUA te yen bilen, nka gēleya minnu kera sababu ye k'a nōngiri, o gēleya kelenw bē U.A fana nōfē, n'o ye Afiriki ka bēn tōnba ye. Tīne don, demokarasi donna Afiriki jamana caman kōnō bi, o ye koba ye, nka kalanbaliya, n'o ye kunfinya ye ani yiriwalibaliya ye, ka fara jamana sōrōbatigiw ka juguya kan, o gērentēw bē Afiriki kan kosebē.

OUA Sekeretēri Zenerali w tōgō file :

- 1 - Jalo Teli, ka bō Lagine (san 1963 -1972)
- 2 - Nzo Ekangaki, ka bō Kameruni (san 1972-1974)
- 3 - Wiliyamu Eteki Nbumuwa, ka bō Kameruni (san 1974 -1978)
- 4 - Edēmu Kojo, ka bō Togo (san 1978 -1983)
- 5 - Ide Umaru, ka bō Nizeri (san 1983 -1989)
- 6 - Salimu Ahamedī Salimu, ka bō Tanzani (san 1989 -2001)
- 7 - Amara Esi, ka bō Kōdiwari (san 2001) Mahamadu Konta

Balikukalan togoladon nənaje la, Kurusalen ye jamaba bisimila

Balikukalan ye jigisigisira do ye Mali kalankola. Osiratige la, goferenaman ni demedonjekuluw'bala kablikukan sebekoro sinsin.

Dine kono, setanburukalo tile 8 kerenerennendon ka ke balikukan togoladonye. Anafa ka bon. Adabora ka hakilijagabu ke balikukan sabatisiraw la. O hukumu kono, «AMPES» na demebaaw Inesiko ni Otiwale ye balikukan togoladon kerenerennen nənajeba ke Kurusalen setanburukalo tile 11. AMPES ye demedonjekulu ye, min nesinnen be soro ni hadamadenya yiriwali ma.

Mogo 700 ni koko ka bo komini 5 kono, olu ye nogon soro Kurusalen lakoliso la a nənaje la. Kurusalen yere jama hake ye mogo 7.000 ye. A balikukan landen jolen ye mogo 102 ye ; muso 30 b'olu la. Kurusalen ni Bamako ce ye kilometere 50 ye woroduguyanfan fe, Mande komini na. Abudu Keyita min ye Kurusalen dugutigi ye, a nisondiyara ni jamaba in kafoli ye here la a ka dugu la. Komini 5 ninnu balikukalanko nəmogo ye Fode Magasuba ye ; A ya jira ko balikukan ba cira numan kan clu ka

mara kono; n'o ye Otiwale ka koorisemara ye, kerenerennenla, Fode ka fo la, zafukuntigi 2 be Bankumana sekiterila; a animateriye mogo 375 ye, muso 54 b'olu la. Kalanden kuuru ye mogo 1.856 ye. Muso y'olu la 715 ye. Min koni ye musow ka geleya ye halibi Fode ka fo la, o ye koce caman ta fe u musow ka kalan. Walasa ka lafaamuyali ke musow ka kalanko la, Sibi nogolonbojekulu min be wele «Sibi jijine», o ye nogolonbo cew ka banbaanciya kan. Jekulu in ye geleya werew jira balikukalanko la, i na fo dugu caman na, mogo dōw be balikukan so yelema k'a ke baganmaraso ye. Dōw b'a ke balolamarayoro ye; dōw fana b'a ke dunanjiginso ye. Sibi jijine ka nogolona, a kolsira ko balikukan sinsi ni na, demebaaw ni dugumogow ka nogondemey ye wajibi ye. Kalan kolsijekulu ka baara kecogo numan de nininen don kosebe. N'o jekulu m'a joyoro fa, kalan te sira numan s o r o . Kurusalen nogolonbojekulu min fana be wele «numajan», o ka nogolon bolila dugukonko bee nəmogoya kalifali la mogo kelen ma. A ka ca a la,

i b'a soro o mogo kelen in ye mogo kolo gelen ye dugu kono. A ma kalan, a te son a somogo ka kalan ma. O la nəmogoya minnu te ne kalanbaako ko, olu be dafiri, ka jama bone a ka here la.

AMPES nəmogoba Isa Keyita y'a jira a ka kɔrfola, ko mogo minnu ma lakolikan soro, olu ka dənniya soro si sira teliman ye balikukan ye. A b'a to lakoliladənbali ka se ka sebennike, ka gafew kalan, minnu sebennen b'a ka kan kalannen na. Isa Keyita ka fo la, kalan te se ka sabati kalanden yere ka timinandiya, an'a ka munu ni sabati ko. A ko balikukan ma kan ka bila boloko fe ka da a nafa kan. Balikukan nafa ka ca : kalanje ni sebennianijatebo, ka fara lafaamuyali ni kunnafonibarow kan kalansow kono. O baro ninnu ka fisa sigidalamogow ma kosebe. Balikukan togoladon nənajekene kera kene wasalen ye Kurusalen. Balikukan lanco kunnafoi dənnən ko Otiwale ka koorisemara la, a dənnə ko kalankogeleyaw n'utabee, mogo hamie kalanye. Poyidumancaman kalanna kene in kan ka nəsin balikukanetaa ma.

Dokala Yusufu Jara

Sariya kura do bəna ta kojugubakelaw kama

Minisiriw ka san 2007 setanburukalo tile 6 laadalatonsigi senfe, u ye sariya do tali naniya kojugubakelaw kama. Kojugubakela ninnu be wele nansarakan na terorisiw. Terorisiw be mogow jogin, ub'u faga, u be mogow bolofenw tige, u be goferenaman wajibiya ka ko dōw ke walima k'a bali ko dōw keli la. Nin ye waleya juguw ye sisani, minnu be dankari lafiya, yiriwali, hadamadenw ka josariyaw ani jamanaw ka basigi la.

Kojugubakelaw be ka dine labobi kosebe. Ode koson jamana yemahoronyalenw ka tonba ONU ye kojugubakelaw keleli dabaliw tige dine kono. Jamana caman ye kojugubakelaw keleli sariyaw ta. San 2001 utikalo tile 20, Mali ye sariya do ta o siratige la. Nk'o ma kereneren kojugubakelaw dəron nangili kama. A nesinnen be waleya jugu caman ma. Walasa ka sariya in kene ni dine seleke naani kojugubakelaw sariya ye, Mali jenna n'o sariya in ye. Osiratige la, a ka kan ka nangilisariya kerenerennen ta a kama. Poroze naniya sirilen in be kuma nin ko juguba ninnu keli

kan : pankurunw boli u taayorow sira kan; ka waleya jugu ke min be ke bone ye pankurunw, batonw ani mobiliw ma ; ka mogo mine ka taa o nəmadogo fo ko do ka ke i ye o kunkoro; ka mogo mine k'u nəmatunun walima k'u faga; ka perenbaranin mara i fe kasoro a yamaruya t'i bolo, walima k'a ci mogo ja, walima ka mogo posoni ani k'u bolofenw posoni; maramafen jugu ka y'ife, walima oka ye i bolo. Wari donni kojugubakelaw dafe, o konnen don. Sariya min tali naniya sirila, o ye kojugubakelaw nangicogo dantige. Kojugubakelaw be kiiri kojugubakelaw ka kiiritigeso la, wa mogo gansan te fara kiiritigelaw kan u ka kiiri tige to. Kasoro korelen ni kiiri be tige, mogo were be fara kiiritigelaw kan minnu te kiiritigelaw ye.

Kojugubakelaw be waati min ke bolola sannia ka kasoladon ce, terorisiw ta kuntaala benna janya ni mogo nəminen towa ta ye. Sariya koro la kojugu kelen mana san hake do soro kasoro a ma sidon, a tigi no te mine bilen. Yelema bəna don o la. Bo mana ke terorisi ka waleya jugu kelen kalama waati o waati la k'a to ni na, a be mine. Dokala Yusufu Jara

Gelyaba bε Mali kalanko la

B alikukan ni lakolikalan fila si man nogo Mali kono bi . Gelya minnu b'u la , n' olu furakera , kalanko bε sabati .

N b'a damine ni balikukalan gelyaw ye . Folo , faamaw tun ye balikukan damine ni sira fan fila siyenni ye . O tun ka ni kosebe . Nk'u selen u nenayorɔ la , u y'a to ke sira fan kelen siyenni dama ye . An ka nsana do b'a fo ko sira fankelensienna , i ni ce ! Bamanankan don koro b'a la . A b'a jira k'a tigi te baara numan na . San o san , kuma duman be fo ; ko balikukan bena don lakolos la . Nka lakoli kalo 9 be ban pewu , mogɔ te balikukalangafe ye lakoliden bolo . O temenen kɔ , balikukan koro ye ko mogokorobakalan . Wulakonodugu minnu mogokoroba kalannen man ca k'olu kalan , walasa u ka bo kunfinya dibi la . Mogokoroba ninnu tun be deme ni fen minnu ye u ka se ka kalan matarafa , o bee dabila . Wulakonomogow yere de jolen don n'u ka kalanw musakaw ye bi . Wula konobalikukan dun ka gelén ka teme dugubakonta kan . Wulakonodugu ka kalan te se ka karaba yorɔnin kelen ni farasu tali ye ka signindenw seben walomba la . O kalankecogoya in faamuya man di mogokorobaw fe joona . Fo karamogo ka folo k'u dege

Nafaba bε muso kalanni na

D on bee n'a dugujekan don . Ko bee fana n'a waati don . Kalan nafa ka bon hadamadenya sabatili la .

Jamana te taa ne kalan kɔ , du ni dugu yere te taa ne kalan kɔ . Kalan ye yeelen min ye , a be hadamadenya taasira numan saniya , ka nafasorɔsi raw yiriwa . Kalan ye ne bo dibi la , ka yelema don ne ka hadamadenya taabolo la ; ka baaraw kecogo numan , dudenw ladoncogo numan ani saniya sabaticogo numan sira don ne koro . Kalan kera sababu ye ne ka jate kecogo dɔn , ka n ka du musakaw boloda ani ka n ka sannifeerew ke konuman . Hali ne ka gadonmusoya baaraw , kalan y'olu kecogo nogo ya ne ma .

Kalan nafa te fo ka ban . N'i kalanna , i be dije dɔn , i be dije mincogo dɔn .

Naba Tarawele balikukalankaramogo don Sibi Kinekunna

taamasiyenw na , minnu be signinden sebenni nogo ya u bolo . Fen min fana ye lakoliko gelyaw ye , ne be min dɔn o file : Don o don a bee fo ko Maliden kalanbali ka ca ni kalannen ye . O n'a ta bee do b'a la ka bo lakoli barika la . Kabini tuma min na lakolidenw togo tun bena di gatigw ma k'u tara lakoli la , o waati kalan ni sisan ta ka jan nogo na . K'a damine tubabutile la fo ka na se Mali ka yemahoronya san tan folo ma , n'i tun ye lakoliden ye yaala la , o tun b'a soro segennafinibodon don walima lakolibila . N'o te donbila tun te lakoli la . Nka sisan , lakoliden ka donkabɔ gansan dama be kalanko silasalan bo lakoli tali n'a bilali ce . Ni lakoliden ka taakasegin gansan ye siye saba bo kalo kono , o ye do bolen y'o kalo kalan kuntaala la . U mana kalo 7 k'o cogo la , o y'o san kalanko yoboyabalen ye . An dun be waati min na sannayelnlakoliw soroli ka gelén . Sabula ni lakoliden min ye seginkanko fila ke kalanso kelen kan , o y'o ka deyefuko donnen ye ngalama na . Gafe t'a la ka di lakoliden ma bilen . Kalan dun dɔnniye be soro gafew kono . Den yere mana deyefu soro k'a si to hake do la a te bila ka taa kalanso were la . Tjene yere la jigidayorɔ te denmansa faantanw bolo ; u caman fari faalen be Mali kalanko la .

Yaya Mariko ka bo Senu Bamako

Poyi : Ne tora n kelen na

Ne tun ko n be hadamadenw fe . U tun ko ka di n ye i n'a fo n yere . Ne ko n be sanni ke , u y'o juguya . Ne ko n be feere ke , u m'o san songo numan na . O ma ke baasi ye . Ne ko n be teriya ke hadamadenw fe , U ma ne jate . U ko ne b'u bolota nofe , Ko fen te ne fe , N ka teriya man di . Ni n ko n be tugu mogɔ min ko , O b'a dogo n na . N ko n be tugu jinew ko , N m'olu ye . N ko n be tugu fiñe ko , O taara ka n to . Mogow ka hine nogo na , Ka feere jugu ni sanni jugu dabila . An ka teriyaw ni balimayaw tugu . An ka here be soro o de la .

Berema Berete ka bo Diyu ,
Kajolo mara la

Balikukan bε danbe sinsin

B alikukan k'ale janfara . Ko san o san setanburukalo tile 8 mana se , mogow b'ale ta k'a sankorota , ka sewa n'ale ye kosebe . O don su n'a tile , u b'ale togo fo . Nka ko n'o don kelen temena kaban , u b'u mago bo ale la . U t'ale togo fo tuguni . N balimaw , an ka je ka balikukan mine n'an tege fila ye . Zafukuntiw , karamogow ani kalanden jolenw ye balikukan mine ni barika ye . O ye yeredon taamasiyen ye . Yeredon de ka fisa ni mogɔ were dɔnni ye . Mogɔ min be se k'a fakan seben , o be se k'a danbe lakana . An ka balikukan ke walasa an na se k'an danbe dɔn k'a seben . Kalanbaliya bena ni danbetunun ye . N'an ye balikukan janfa , an danbe be tunun an na .

Jibiri Kamara balikukalankaramogo don Genakorɔ , Sibi komini na

Hadamadenya te se ka sabati yeresagoke kan

Ce mana wuli,
o ko
sirabakankasaara
juguyaba ye
polisiw ye. Muso
mana wuli o b'a
fo a da be
faamaw la. Ne
hakili la a da be

Yaya Mariko

faamaw la. Sabula olu de ye
jamana marabaaw ye. U ye sariya
labatoli juru yoba jamanadenw kan.
O de la olu fana b'a ke yeresagoke
ye siraba kan. N'o te Biton Kalajan
Kulubali, Nolo Jara, Da Monzon
Jara, Sumankurun Kante ani Ceba
Tarawelew tile temena yan , olu m'u
ka maradenw to yeresagoke la.

Tijé don tubabuw nana Mali kélé ka se a la k'a mara. Nk'u labanna ka jamana in to jamanadenw bolo. Sabula u y'a dón ko taabolo min bë mögöw körö marabaa fölöw fë, u tëna se ka jamanadenw hakili yelema ka bë o kan. Tubabuw taalen kó, mögö fölö minnu seginna Mali marali ma, olu tora kélémasa köröw ka marali sira kan fo ka na se fanga filanan dafirili ma. Mögö bëe bilala a yere ma. Anw ye demokarasi faamuya a kun jugu kan.

Ka mugu ci mögo la sufé walima tile
fe, mögo m'o men a tulo la sanni
beejefangatile ka bɔ. Sisan
möbilitigiw, mototigiw ani
marifatigiw be mögofaga la su ni tile
here be si fo k'a tile. Fen min nana
ni nin waleya jugu in ye, o ye
jamana maracogo kɔro numan
dabilali ye. Ni sariya ma labato
jamana kɔnɔ, a marabaaw te se ka
tɔgɔdiya sɔrɔ. N'a fɔra ko min mana
mögo diya a k'o ke, a fo sisan
mögɔw tun ten'a sɔrɔ Mali cira
kaban?

**Hadamadenya te se ka sabati
yerekabilia ani yeresagoke kan. Am
ye folomogow taasira bila, an bo
qelya de kong bi.**

Yaya Mariko ka bɔ Senu Bamako

Woridiwisoni be ka balikukalan sankorota Bila mara la

Hakili numan min nana ni tilesabalaje sigili ye Bamako, o ye foliko ye. Nin b'a jira baliikukalan këbaaw la k'u be sëbeko sira fe. Ne Madamu Sanogo Sata Tangara ye balikukalan saraba fôlô sôrô Segu «piyetateri» dukene na araba, utikalo tile 15 san 2003.

Bila mara la dəmedonjékulu min
bɛ wele «Wəridiwisoni», o b'a la ka
balikukalan sankorɔta. A ye jekuluw
sinsin, ka baara caman waleya. I
n'a fɔ̄ saniya, sida kəleli,
bololabaaraw, galadon, kalalikeso,
safunedilan, jago misennin fo ka se
nakɔ̄kow ma. Wəridiwisoni ye sikɔ̄l
labaaracogo numan fana jira an na.

Balikukalan sinsinni na,
Wəridiwisɔni ni Bila serekili məriw
ye jekulubā dōw sigi sen kan meri
kelenna bēe kono. O jekuluw bē
wele balikukalan kələsilikəlaw. O b'a
to məriw, kələsilikəlaw, dugutigiw,
kalankomitew, karamoqow ani
kalandenw, bēe k'a səbe don

balikukalanko ma

Bila serekili kono, kalanso suguya
fila de be Mali Wisoni ka hukumu
kono.

Kalanso föl kalandenw ye
jamanakuntigi teri denmisennim
minnu ma lakölliladon soro.

Lañini dōw kera balikukalan sinsinni
kama : balikukalankaramögow ka
sara i n'a fo lakolikaramögö be sara
cogo min na; denmisen minnu
mana ke kalanden jolenw ye, olu ka
ta baaraw la; caman ka fara
kalankeminen hake kan; kalan
kuntaala ka bo san 3 la ka ke san 6
ye; nögöndanw ka sigi sen kan
balikukalandenw ni nögön ce;
Kapuw ni Akademiw ka deme
kosebe; balikukalan tögoladon
nənajebaw ka ke serekiliw la san o
san; setanburukalo tile 8 fini ka bo,
mögöw k'a don nənajekkeyorow la.
Ninnu ye waleyaw ye, minnu be se
ka deme don balikukalan netaa la.

Madama Sanogo Sata Tangara balikukalan kolsilikelə don Bila

Poyi : Jogonumanya

Baara ye mögo masiri ye.
Finijumandon te, kumadon tee,
Nemögoyako te, komögoyko te.
Musoya ma fo, cœya ma fo.
Baara numan de kofora.
Baara de y' an sinsinna ye,
Baara de be faso don dala.
A donna tan, a bora tan,
N kun bila, n sen bila,
O te ko ye.
An ka wuli ka baara de ke.
Bijekolo te mögo la,
Ku t'a la, juru t'a kan na.
Nka mineyorɔ b'a la.
O y'a jogo ye.
Mögo bee n'a jogo be taama.

An ka baara ke.
Baara tuma Berema Berete
ka bɔ Diyu, Kajolo mara la

Poyi : **Baara**

A' ye wuli an ka do ke!
N balima Kurusalenkaw,
Yereta ni sigi te ben.
Kumamugu banna, baara tuma
sera.
Baara de be mogo fisaya mogo ye.
Baara de be jamana taa ne .
Baara ka gelen baara ye,
Baara ka bon baara,
N'o tee , baara ma fisa baara ye.
A' ye wuli an ka sebe ke!
Senekela, baganmarala, monnikela,
A' ye wuli an ka baara ke !
Baara tuma sera.

**Madamu Keyita Filifén Dabo
balikukalankaramogó don
Kurusalenkoro, Mande komini na**

Kalankene n° 57nan : Kumasesen cogoma

I Hakililajigin :

Kalankene temenen in na, an da sera kofolikumasesen ma, k'a jira ko a dilannen don ni tɔgo wali nonabila ye, o be wele kumasenkun ani «don» walima «te», n'olu ye mabennidañew ye walima kumasenmabennanw.

Misaliw :

Baro don. Kelle te.

* Kofoli min be kofolikumasesen kono, o be ke «don» walima «te» fe. Olu te wale ye. O de kama, kofolikumasesen fana be jate kumasen walentan ye. Necci be «don» ni «te» la, o ye kunnafoni do dili ye tɔgo kan walima nonabila. Kumasesen suguya were be yen tuguni wale t'o fana kono : Kumasesen cogoma

II Kumasesen cogoma :

«Cogo» be kumasen min kono, a be fo o ma kumasen cogoma. «Cogo» ye yere ye mun ye? «Cogo» ye mankutulanw do ye. Nansarakan

na, «cogo» ni dane min ka surun nɔgon na, o ye «Adjectif qualificatif» ye.

Bamanankan sariyasun kono, a be fo mankutulan min ma «Kamankutulan» o de ye «cogo» ye. «Cogo» te dɔwɛre ye o, dane min be fən cogoya fo.

O tuma, n'a fɔra kumasen cogoma, o ye kumasen ye «cogo» be min kono. «Cogo» dɔw ye : di, bon, ni, dɔgo, farin.

Misaliw :

Kalan ka ni. (Tɔgo + ka + cogo)

A ka di. (Nonabila + ka + cogo)

* «ka» walima «man» be sigi tɔgo walima nonabila ni cogo ce. «ka» be sonsira jira «man» be bansira jira. «ka ni man» ye mabennidañew ye walima kumasenmabennanw, walima mankutudemenanw.

III Kolɔsiliw : Nin y'a kalo damado ye, kumasen suguya minnu fessefesera Bamanankan maben

kono ka nesin karamogow ma, an ye nefɔli ke olu kan : kumasen walema bolofilatigi, kumasen blosabatigi (walima kumasen kunbagama), Damakeneñikumasesen, kumasen walentan dafama, kofolikumasesen, ani kumasen cogo ma.

A kana ke aw nena ko kumasen suguya kɔro minnu tun dɔnnen don an fe ka teme, ko nin y'olu bilalen ye kerefe : Fɔkumasen, Ninkalikumasesen, Nagalikumasesen, Diyagoyalikumasesen. Nin b'a jira ko nininikelaw be baara la, u te sunogo la.

Halibi fən caman be bamanankan na ani fasokan tɔw la, minnu ma jeya fo. Misali la, ni n ko «Nɔno ye.»

«Den file nin ye, a ko.»

«Ye» ni «file» ye dane suguya jumen ye? U be kumasen min kono, o be wele cogo di?

Mahamadu Konta

Dukene n° 40nan : Kolɔsili jɔnjɔn dɔw, ka nesin denbatigw ma

Nono si man fisa den ma ka ba yere sinji bo. An y'o fo ka teme. Den ka kan ka san fila nɔgonna de ke sin na. Ba mana kono ta kasɔro den ma san fila sɔro, wajibi y'o den daboli ye joona; o dun be se ka banaw lase den ma.

* Muso jiginnen ko, a ka kan ka kalo 15 ke kasɔro a ma kono were ta. O kalo 15 kono, ba be fari sɔro, den fana be keneya.

* Ni muso kono tijena k'a to kalo kelen na, kalo min dalen b'o kan a man kan ka kono were ta o furance la.

* Ni muso kono tijena k'a to kalo fila la, kalo 2 min dalen b'o kan a man kan ka kono were ta o kono.

* Ni muso kono tijena k'a to kalo saba la, a man ka ka kono were ta fo kalo 3 were ka teme.

O waati minnu be bila nin ye kono tijenen ko, o de b'a to ni muso be lafiya ka bo kɔnotine segen na.

* Ni muso kono tijena k'a to kalo naani na, a man kan ka kono were ta fo kalo 7 ka teme.

* Muso kono mana tijen k'a to kalo duuru la, a man kan ka kono were ta fo kalo 8 ka teme.

* Muso kono mana tijen k'a to kalo woɔro la, a man kan ka kono were ta fo kalo 9 ka teme.

Kɔnotine be muso barika ban pewu. Kono janfalen ko, n'a tijena, o de segen ka bon muso ma kosebe.

* Ni muso jigenna k'a kono to kalo wolonwula la, a ka kan ka kalo 13 bila kasɔro a ma kono were ta.

* N'a jigenna k'a kono to kalo seegin na, a ka kan ka kalo 14 bila sanni a ka kono were ta.

* N'a jigenna k'a kono to kalo kɔnoton na, a ka kan ka kalo 15 de ke o ko kasɔro ka kono were ta.

Muso ka keneya koson, a ka kan ka nin waatiw labato. A mana den min sɔro, o be ke den keneyan ye. Muso dun be se ka nin waati jan ninnu bee ke cogo di kasɔro a ma kono ta? Yali a man kan ka ceko ke o waatiw kono wa?

* A be muso dɔw kono ko ka den to sin na, ba te se ka kono ta fo den ka dabo tuma min na. Tijen t'o kuma na. Muso be se ka lajɔ ka den to sin na.

Cakedaw be Mali kono bi, minnu be se ka musow deme u ka bange kolɔsili la, u kana lajɔ waati la, u sigilen te ni min ye ; u ka se k'u ka bangew kolɔsi u sago la.

Dogɔtorow be se ka kunnafoniw di aw ma, o cakeda ninnu kan.

Mahamadu Konta

Afiriki jamanaw y'u naniyaw ke kelen ye balikukalan sabatili la

Balikukalannaw ka teli k'u denw don lakɔli la

Lajeba min kera Bamako balikukalan netaa kan, lanini minnu kera olu be son ka waleya. Sabula, Afiriki jamanakuntigiw muso minnu tun be kene kan, olu y'a jira k'u b'u seko bee ke balikukalan sabatili la.

Lajeba in kuncedon setanburukalo tile 12. Jamanakuntigi Amadu Tumani Ture furumuso Lobo Tarawele kumana jamanakuntigimuso bee togo la. Mali seko ni dɔnko ani kalanko minisiri kumana Afiriki kalanko minisiri bee togo la. Minisiri nemogo Usumani Isufi Mayiga fana y'a kandi ni Mali goferenaman togo ye. U bee y'a jira u ka kɔrofɔw la, ko Afiriki kono, balikukalan be don ba la, siga ta la. Madamu Ture Lobo Tarawele ye bonyamasegin ke Inesiko ye jamanakuntigimusow weleli la lajeba in kene kan. **A ko u kelenna bee bəna balikukalan fara u ka baaraketaw kan hadamadenya netaa sabatili kama, u ka cakedaw la, n'oy'u ka Fondasonwy. Jamanakuntigimusofen o fentun be kene in kan, Madamu Ture Lobo Tarawele y'a jira k'a bee ye Fondason do nemogo ye a ka jamana na.**

Jamanakuntigimusow b'a nini goferenaman fe u be nafolo hake min don balikukalan dafe, u ka do fara o kan; ani ka dabali wrew tige kunfinya ka ban Afiriki kono.

Jamanakuntigimusow y'a nini Inesiko fana fe, a ka **barika** don balikukalan na ni nafolo ani baarakeminew donni y'a dafe. U hamie min ye min ye kokura Inesiko fe, o ye denmisenninw ka balikukalanko ye. Denmisennin minnu ka kalan ma taa yɔrɔjan na, ani minnu ma lakɔliladon soro, olu bee ka se ka balikukalan ke. Jamanakuntigimusow b'a nini hadamadenya sabatilibara kebaga bee fe, jekuluw (sose te siwili) ni kenyereye cakedaw ani demedenjekuluw, u ka deme don denmisenninw ka balikukalanko la.

Sanni Madamu Ture Lobo Tarawele k'a ka kɔrofɔ kunce jamanakuntigimusobee togo la, a y'a jira ko balikukalan be kene ya sabatili ani ka dumuni nafama soro li nogoya. O

siratige la, jamanakuntigimusow b'a nini baara feeretigetaw ni nafolotigiw fe, n'u b'u ka yiriwalibarraw nafoloko boloda, u ka balikukalan niyɔrɔ kerenkeren a la.

Lajeba in kɔnɔna na, minisiri minnu nesinnen be lakoliko ni balikukalanko ma u ka jamanaw na, olu ye nɔgɔnye ke. U benna a kan goferenamanw ka baalikukalan k'u haminakoba ye. N'o kera, a be dɔn ko balikukalan be ba la jamana bolo. Balikukalanko lajeba min n'a daminenetanburukalo tile 10, a dayeleli nemogoya tun be jamanakuntigi Amadu Tumani Ture bolo. Inesiko nemogoba Koyisiro Matisura tun b'a kerefe. Lamerikenjamana kuntigimuso Lora Busi ma nani soro, ale nonabilala Madamu Sara Moteni fe, o fana tun be jamannakuntigi kerefe ka fara Inesiko nemogoba kan. Mali cakedabaw nemogow, goferenaman mogow, lasigiden minnu be Mali kono, ani balikukalanko nedonbaa caman ka bo Afiriki fan caman fe, olu bee tun be lajeba in na. Balikukalan ye Afiriki mogo bee kunko ye bi. Sabula dije kono, jamana 22 minnu be bee ne balikukalanko la, 17 be Afiriki kono. O n'a ta bee mogo kalanbali miliyon 774 hake min be dije kono, kemesarada la 60 be Afiriki kono. N'i y'o 60 tila 3 ye, tila 2 fana ye musow ye. Jatemine na, Mali ni Burukina ani Nizeri de be kofe kosebe balikukalanko la Afiriki kono. Afiriki jamanaden kuurukaara kemesarada la, 60 te seben don. **Sekina Jawara / Dokala Yusufu Jara**

Kita - Saraya - Kedugu siraba dilanni

Minisiriw ka setanburukalo tile 6 laadalatonsigi senfe, u ye Kita - Saraya - Kedugu siraba dilanni boloda. Sirajumanko sabatili «UMOA» jamanaw kono, o baaraw do ye nin siraba in dilanni ye ka gitɔron da a la. O be hadamadenw n'u bolofenw ka taakasegin nogoya Afiriki tilebinyanfan fe. Kita - Saraya - Kedugu furance ye kilometere 371 ye. Kilometere 267 be Mali kono. O furance in na, ka bo Kita ka se Sekokoto, o ye kilometere 38 ani metere 600 ye. O dilanni be senna. Siraba in dilanni baaraw tilala bolofara fila ye : Bolofara folo b'a ta Sekokoto ka se Bafin. O be Kita fengé ni kilometere 73 ye. A baara be Arazeli bolo sefawari miliyari 15 ani miliyon 123 kalo 24 kono. Bolofara filanan ye kilometere 156 ye; o b'a ta Bafin na ka se Faleme ma. Ale baara dira Koweki Mali ma sefawari miliyari 25 ani miliyon 662 kalo 30 kono. Kita - Saraya - Kedugu siraba in furance hake min be Mali kono, o musaka kemesarada la, Afiriki yiriwali banki (BAD) be 77 bo o la, Afiriki tilebinyanfan yiriwali banki (BOAD) be 14 bo, Mali b'a to 9 bo.

Dokala Yusufu Jara

Wagadugu bε ka bonya, nka jatemine kelen don sigiyɔrɔkow la

Wagadugu min ye Burikina faaba ye, a dugu koorikɔnɔci ye kilomètère 30 ye. Mɔgɔ miliyɔn 1 ani 200.000 b'a kɔnɔ. Wagadugu bonya ni Pari bonya ye hakeya kelen ye. Nka jama min b'a kɔnɔ, o nɔgɔnna caman be bɔ Pari ta la. Wagadugu sεbεkɔrɔ walangatara. San 1951 waati la, Wagadugu fiye tun te teme tari 783 kan, o sigiyɔrɔmana siye fila san 1971. Bi a fiye be taari 54.000 bɔ. Yakuba Tarawele min ye Wagadugu dugu bonyaliko ni sokow baarada. nɔmɔgɔ ye, o y'a jira ko dugu kɔni b'a la ka bonya, nka duw sigicogow jate minen don. Yakuba hamieye mɔgɔw k'u sigiyɔrɔw minie ka ne, do ka bɔ du ditaw bonya hake la ani mɔgɔw k'u nɛsin sankansojo ma. Sabula duguba sigiyɔrɔko be geleya

ka taa a fe. Mɔgɔ bε se ka sigi duguba kɔnɔ, fo ni minnu bε se ka dugubakɔnɔsigi sariyaw labato.

Wagadugu bonyacogo n'a labεncogo dantigera kabini san 1984. Nka kɔsa in na, yεlema donna o baara bolodalen na ka kejε ni dugu bonyacogo ye, ka da a kan, a meen o meen dugu minnu ni Wagadugu furance te teme kilomètère 25 ni kilomètère 30 ka, a n'olu be don nɔgɔn na. Yεlema in dabora o donnɔgɔnnacogo numan in nɛsigili kama. Sigida ninnu be laben ka kejε n'u walangatacogo ye. Sεnεkεyɔrɔw be laben Wagadugu woroduguyanfan fe, iziniw be jo dugu kejεkayanfan fe ka digi kɔrɔn kan, kɔrɔnfela kerenkerenna ka bila kalansobaw joyɔrɔko kama. **Suleyimani Watara Dokala Yusufu Jara**

Nizeriya ye dije ntolatan denmisenninw (Kadew) ka kupu ta

Dije ntolatanna minnu si hake te teme san 17 kan, olu ka nɔgɔndanntolatan laban kera Sewuli Koredisidi faaba la, karidon setanburukalo tile 9 san 2007. Nizeriya ye Esipani gosi 3 ni 0 ka kupu ta. U ye sanga 120 bεe ban 0 ni 0 la. Penalititanw kɔnɔna na, Nizeriya ye bi 3 don, Esipani ma fen don. Kabini dije ntolatan denmisenninw ka kupuko daminena, a tako 3 ye nin ye Nizeriya fe : san 1985, 1993 ani 2007. An be waati min na, Nizeriya ni Berezili be hakeya kelen na san tan ni wolonwulaw ka kupu tali la. Berezili y'a ta san 1997, 1999 ani 2003.

Esipani ntolatanna Aziye llara, Faran Merida, ani Lag o, olu y'u ka penalitiw ye. Nizeriya ta minnu y'u taw don, olu ye Matewu Edili, Daniyeli Josuwa ani Gani Oseni. Esipanigosiko 3 ye nin ye dije denmisenninw ka kupu ntolatanlaban na : san 1991, 2003 ani 2007.

Nka yanni Nizeriya ni Esipani ka nɔgɔn sɔrɔ bawolo sima kan, Alimani ni Gana karila nɔgɔn na joyɔrɔsabanannini na. O tora Alimani ta la 2 ni 1. Hakililajigin na, Afiriki jamana 4 de tun be ntolatan ninnu kuncεyɔrɔ la Sewuli ; n'o ye Nizeriya, Gana, Togo ani zanbi. **Dokala Yusufu Jara**

Ce san 107 ye kɔnɔmuso furu Nizeriya jamana na, Pasiteri Samuyeli Akinbode Sadela ye muso kura furu a san 107 la. A tun y'a muso folo furu san 1934. Samuyeli san 75 ye nin ye egilizi do keretiñekuntigya la Legosi, Nizeriya faaba la. A ka furu folo sera san 21 kuntaala ma. U ye den 7 minnu sɔrɔ o bεe fatura k'u to denmisenyi la.

Dije kɔnɔ mɔgɔ janba : Bawo Kisun ye siniwa ye; ale de ka jan ni dije mɔgɔ bεe ye. A kundama ye metere 2 ani santimetere 36 ye a si hake be san 56 la. Kasɔrɔ siniwaw be jate dije mɔgɔ surunmanw fe. Bawo kisun y'a muso folo furu san 2007 in na. O fana ye siniwa ye, min kundama be metere 1 ani santimetere 68 na. O si be san 28 na.*

Dabali ma tige ka Konakiri dugu bonyali nɛsigi

Asan 50 ye nin ye Konakiri tun be hake min na, a bonyara n'o ye siye tan. A bonyacogo yere kelen be ka faamaw kejε. Konakiri tilalen don komini 5 ye; n'a bɔra Kalumu komini na, kuran niji saniman te ka komini ninnu to si labo. Banki yere te Lagine min nɛsinnen be soko ma. Mɔgɔw sigira ten sigiyɔrɔ ma laben, u minεcogow fana man ni. Hadamadenya sabatiliko nɛdɔnbaa do y'a jira ko dugu sigicogo bilali boloko fe, o de be duguba caman walangatacogo juguya.

Konakiri kin minnu be wele Lanbani, Gesiyaporifolɔani Banbeto, o nàniyanumantigiw jεra ka nɔgɔndemeton do sigi sen kan, ka feere were sɔrɔ u ka sigida yeelenko la. Kin min be wele Kaporor arayi, mɔgɔ caman ye pɔnpekolon sen u ka duw kɔnɔyen. Ofanga te mɔgɔ minnu na, k'olu yamaruya u ka na jita wariko t'a la.

Nin waleyia ninnu ma ke nafolobatigiw ka baara numan kelen bannen ye de! Minisiri kɔrɔ do ye siraba numandilan Gubesiya kin kɔnɔ mɔgɔw ka lafiya kama. O minisiri kɔrɔ in be b'o kin in na. Kin min be wele kipe, o jagokela do ye gitɔrɔn metere 500 dilan a n'a siginogɔn ka hεre kama. **Dokala Yusufu Jara**

Cetemusote : Endonezi jamana na, den fila bangera Marosi, Selebesi mara la san 2005 ani 2006 kɔnɔna na du

kelen kɔnɔ, olu ye cetemusotew ye. Kelen togo ye Asidari, o si hake be san 3 la. Kelen do togo ye Kanbulu, o si be san 1 na. U cεya be sanfe, k'u musoya k'ɔ jukɔrɔ. N'u be sugune ke, u b'u sɔnsorin i n'a fo musow.

Kilo 160 ani metere 2 ni ssantimetere 22 : Lamerikɛnjamana basiketikela min be Miyami n'a togo ye Sakili Onili, o girinya n'a kundama hakew y'o ye.

Ntoriba min nɔgɔnna tun ma ye folo : Ositarali Jamana na, monnikela do ye ntori do minie, o girinya ye garamu 840 ye, a kundama ye santimetere 20 ani

Sogosogoninje dagalen man ni cogo ni ma

Kodonbaaw be siran sogosogoninje dagalen ne. A be mogo faga, a yelema ka teli mogo ni hogon ce. Lajeba min kera Pari san 2006 okutoburukalo tile 31, fogonfogo kenyaliko kan, a jirala ko sefawari miliyari 48 ka kan ka don o baaraw dafé san 2007.

Kerenkernenya la Farafinna.

Sogosogoninje min ni Sida be hogona, o ka jugu yen kosebe.

Sogosogoninje dagalen ye bana ye min be dije fan tan ni naani dogotorow kamanagan kosebe. O sogosogoninje suguya in fura te yen folo. Lamerikenjamana ka keneyako cakeda min be dije jamana 17 kono, n'o ye «SEDESE» ye, olu y'u bon a furakeli kan ka dese. Kasoro a tun be mogo caman nena ko sogosogoninje dagalen be mogo hake min na dije kono k'o te teme keme damado kan.

Segesegeliw y'a jira san 2006 setanburukalo damine na, ko Afirikidisidi mara min be wele kuwazulu Natali, sogosogoninje dagalen yera mogo 53 minnu na, n'a fanba tun ye sidatow ye, mogo 52 fatura olu la dogokun damado, a kelen k'u mine. O ni sisan ce, dogotorow ni kodonbaaw be lajew la a furako kama. Laje min kera Pari fogonfogo kenyaliko kama k'a damine okutoburukalo tile 31 na ka se nowanburukalo tile 4 ma, o bolila o hakililaw kan.

San 1990 waati la an tun be sogosogoninje dagabali ye. Fura fila min tun b'o keney a n'o ye izonyazidi ni irifanpisinini ye, olu te fosi ne sogosogoninje dagalen na. Dije keneyatona «OMS» y'a jira san 2004 na, ko sogosogoninje dagalen be mogo 500.000 la dije kono. A kolsira fan min fe kosebe, o be damine Irisijamana na, ka don Azigun kan ka jigin Farafinna kono. Sogosogoninje dagabali be cogo min na, o ka kan ka fura suguya 4 walima 5 ta a tacogo la sarati do kono. N'o ma matarafa a ka bana

be yelema ka ke sogosogoninje dagalen ye. Bana in yelema ka di mogo wera la o waati de la.

Kasoro sogosogoninje dagabali furake ka di, a furaw musaka manca. Uruwanda jamana na a be furake k'a ban pewu kalo 8 kono sefawari 1000 walima 1.200.

Sogosogoninje dagalen furakeli kuntaala b'a ta kalo 18 na ka san 2 dafa. A musaka be se sefawari miliyon 1 ni 100.000 ma. O yere la kemesarada la banabaato 60 fo 70 doren de be keney.

Fura suguya 6 de be ke ka sogosogoninje dagalen furake, ni 3 te fen ne bana na o woora la, a te se ka furake. O de kama keneyatigilamogow b'a nini dije keneyatona ni demebaaw fe, dabali kura ka tige sogosogoninje keleli kama. O bena ni sogosogoninje sebekoro sebuliunini ye. A jirala ko fura minnu dilanna

sogsogoninje keleli kama, a be san 40 fo 100 be bi, o fura kelenw de be wogow bolo. U te fen ne sisan banaw na.

Feeere min be sogosogoninjeeko la sisan, o ye jantonyerela ye; sabula bana min te se ka furake, dan t'o ka mogofaga hake la. San 2004 na, kemesarada la san o san 4 be fara o hake kan sida sababuya la. Sida ni sogosogoninje ye taamalognon ye. Sidato yere lasogosogoninje dagabali ye.

Dinekeneyatona ka furakelicogo min be wele «DOTS», jamana caman b'a la k'o matarafa. O furakelicogo in ye feeere ye, banabaato b'a ka furaw ta dogocogow ne bosolen nena sanga ni waati be la fo ka furaw tali sarati dafa. Nka o geleyayacra fana be yen. Dogotoro

A to be ne 12nan na

Tulon

Nin ja fila dilanbaga y'a dabo a kama ka fili 10 k'u la. A y'olu nini

1 - Palan min be so sanfe . 2 - Ce bonsi . 3 - Xegen min be usere kan . 4 - Ce ka duliki boloda numan fe . 5 - Ja min be muoso bollo kan . 6 - Ce ka duliki kamankun numan fe . 7 - Felewo min be fo jefe . 8 - Breke kuni fe . 10 - Muoso kenkenfuru numan fe .

jabi

Né 11nan to
 banabaato kelenna bée la u ka furakeli kuntaala kono. N'i ye Uruwanda ta, dögötöröso te ka yen labo. Banabaatow wajibiyalen don ka kilometere bi caman taama ka taa u ka furaw ta dögötöröw nena. A dōw yere be kuluw yelen ka kow tige o taakasegin kono na. O geleyaw be ke sababu ye, mögo caman k'a ban dögötörösolataa ma. U tu ka furaw fana ta utacogo la u ka so. O be ke banakisew fangasorocogo ye u fari la. An be waati min na, fölo ka kan ka ke min na, o ye banabaatow segesegeli ye, k'a dōn ni sögösögöninje dagabali walima dagalen don, banabaato ka mabo

mögo kenemanw ma k'a furakeli damine tuma na. Sögösögöninje yera mögo 8 minnu ma kabini san 2005 utikalo la, olu b'u dan na dögötöröso do la. Mögo gansan si te don u kan. Hali dögötörö minnu b'u furake, olu be yeretangalaw don u fari la. Dine keneyatöba y'a jira ko sögösögöninje dagalen yera mögo minnu ma Afirikidisidi, olu ka mabo mögo tow la, ani ka banabaatow sebeköro segesegeli k'a sidon, o kuntaala ye kalo 3 ye. Nka sögösögöninje keleçakeda do y'a jira k'ale bëna minen bila dögötöröw ka bolo kan,

min b'a sidonni nogoya dögökun 2 kono. O ben'a to a ka sidon joona, caman ka bo a kasaara la. Kerenkerennenya la sidatow, sabula sögösögöninje dagabali n'a dagalen y'olu taamanogon ye. **Mari Añesi Dokala Yusufu Jara**

Burundi jamana na kono waati ye nafolobatiye dan ye

Kono ani tonnadonni, olu ye warj tinekunba ye Burundi. Sabula yenkaw be dögökun mumé ke kono kelen na. San kono, zuluyekalo, utikalo ani setanburukalo waatiw be ben olu ka fobonda ma.

Kono ni tonkow waribabu be faantanya bila mögo caman na hali ni fen caman soro samsiyeba raw la. O siratige la, jamanadenw be dabaltige la, ka fu siri warilatiye ba in dan na.

Fobonda fe Burundi, mögöw b'u balimaw n'u teriw wele u ka kono, tonnenajew ani sarakabow la. Mögo si dun te danyoro dōn o ko ninnu nafolobota hake la. Jama nesiranje fe wariko la, kunkotigw be laban ka don u balima surunw ni teriw kan bolomafaranini na. Anka nsana dob'a fo ko «kun te bo komin na, munu to ne» Bolomafarako to kelen be dagabondaia ye. Mögo si te son ka bëre di tuguni.

Nafolobatiye in neboli be senna. Mögo caman be nenawolomaniketönw ni nogon ce. Je kulu minnu ka kunkow waribotaw man ca, mögöw b'a la ka fara olu kan. Kunko ninnu mana dabo, bolomafaraw joyoro te ye musakaw koro. U ka ca, o ye caya dan ye. Kunkotigidunt'a fe ka jama wele ka dese o koro. A be laban ka don da

jugu fe. Degun bonyalen, mögo te son ka mögöw wele kunko la baarakebaliyadonw fe. Kunkocaman bilalen be alamisa walima juma kan. Okun ye mögo bëre kana se ka na. O musaka fana ka nogö. Filipu Siriba yehadamadenya kecogo numan karamögoba ye Burundi Iniverisite la, ale ka fo la, mögöw ye nafolobatiye in damine san 1994 siyawolomakel kofe. O ni sisan ce u deselen be k'a dabila. Ay'a jira ko hali n'a be dabila, sisan te; ko fo ni sariya tara a dabilali la. Filipu Siriba ka fo la, Burundi fanga filanan kono na san 1976 - 1987 furancew la, jamanakuntigi Zan Batisiti Bagaza tun ye furunafolo bin ani ka nenaebaw keli kon jamana kono. O nenaebaw tunye kono, sankunbenjenajewani tonnenajebaw.

Otundabora ka nafolobatiye dabila jamanadenw fe. Burundi jamanakuntigi koro Zan Batisiti Bagaza tun y'o sariya min ta, o tun kera sababu ye ka mögöw bolonafolo basigi. Jamanadenw ka fo la, hali n'o sariya in lakurayara sisan, o te goya mögo si yé.

**Zaki Buguri
Dokala Yusufu Jara**

Yegentu sorsira ka ca

Lamerikenjamana mara min be wele Filoridi, yeketu ye dögökun 5 ke musomannin do la yen. Musomannin in togo ye Jeniferi Mi, a si hake be san 15 la. U ye fura suguya caman di a ma ka dese. A ma ne u ye jamanaden bée ladonna a fura soro la. Nka yegentu in balala ka ban n'a yere ye. Jeniferi Mi ye dögötörö suguya caman sira bo a ka yegentuko la. A ba ye kunnafoniseben do wele o k'a kunnafonijensenjamana kono. Dennin in tun be yegentuko hake min ke miniti (sanga) kelen kono, o tun be se 50 ma. Lamerikenjamana na, kalansoba min nesinnen be keneyakoma, oy'a jira ko yegentu be soro sira caman fe; k'a damine dumuni forontomaw na ka se dusukasikow ma. Yegentu be se ka mögo mine fana kasoro kun t'a la. Falafala min be disini kono barfurance la, o be to ka saman-saman a yere ma. N'o kera nkoonfile be geren. O bisikabila be mankan min bo, o de ye yegentu ye; dōw b'a fo yekere.

Dokala Yusufu Jara

«AMAP» kuntigi
Solomani Darabo
-Mali kanw kunnafonisebenw
baarada kuntigi
Nanze Samake

Kibaru
BP : 24 Telefoni: 221-21-04
Kibaru Bugufiye Bosola
Bamako - Mali
Sebennijekulu
Mahamadu Konta, Dokala
Yusufu Jara
Labugunyoro : Kibaru gafedilan
baarada
Bolet hake 16 000